

การวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกร
ในจังหวัดราชบุรี

FACTOR ANALYSIS OF AGRICULTURAL ETHICS OF FARMERS IN
RATCHABURI PROVINCE

จิรวรรณ จาคีเกษตร / Jirawan Jakeekasate ¹

วราภรณ์ แยมทิม / Varaporn Yamtim ²

นิรันดร์ ยิ่งยวด / Nirun Yinguad ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี และ 2) วิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรกเป็นการศึกษาตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่สองเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรในจังหวัดราชบุรี จำนวน 398 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยการสกัดองค์ประกอบหลักและหมุนแกนแบบตั้งฉากด้วยวิธีแวนเดอร์เวอริง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี มีตัวแปรจำนวน 20 ตัวแปร และ 2) องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 การทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 3 การมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน องค์ประกอบที่ 4 การมีความพอเพียง องค์ประกอบที่ 5 การแสวงหาความรู้ และองค์ประกอบที่ 6 การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ, จริยธรรมทางการเกษตร

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the variables of agricultural ethics of farmers in Ratchaburi Province, and 2) analyze the components of agricultural ethics of farmers

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

in Ratchaburi Province. This research was divided into two phases. The first phase was the study of variables of agricultural ethics by interviewing eight experts. The data were analyzed by content analysis. The second phase was the analysis of components of agricultural ethics. The sample was 398 farmers in Ratchaburi Province obtained by multistage sampling. The data were collected using the questionnaire with the index of item objective congruence between 0.67-1.00 and the reliability of 0.95, and were analyzed by exploratory factor analysis by principal component analysis and Varimax's orthogonal rotation.

The research results showed that: 1) there were 20 variables of agricultural ethics among farmers in Ratchaburi Province; and 2) there were 6 components of agricultural ethics. The components of agricultural ethics were responsibility, efficient agriculture, honesty and causing no trouble to others, sufficiency, pursuit of knowledge, and sacrifice to the public.

Keywords: composition analysis, agricultural ethics

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากร โดยเฉพาะปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย จริยธรรมเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติ ที่อาศัยหลักการด้านศีลธรรม เป็นผลให้คนในสังคมมีการแยกแยะสิ่งที่ไม่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำ อาทิ ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ (พิศาลจริยากร สังข์ขาว, 2562) สภาพสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลให้วัฒนธรรมต่างชาติได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย ซึ่งส่งผลทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสังคม ทั้งทางด้านค่านิยม พฤติกรรม รวมทั้งการเกิดวิกฤตความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทย ทำให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป (พรณพิลาศ กุลดิลก, 2560) ซึ่งรวมถึงจริยธรรมในการประกอบอาชีพด้วย ดังที่ กิรติ บุญเจือ (2542: 11) ได้กล่าวว่า สังคมปัจจุบันต้องการจริยธรรมเกี่ยวกับอาชีพ เพราะในปัจจุบันผู้ประกอบการกิจการเดียวกันมักจะร่วมกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน ถ้าหากผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่มีจริยธรรมในอาชีพของตนแล้ว สังคมก็จะไปไม่รอด เพื่อให้สังคมอยู่รอดจึงจำเป็นต้องมีจริยธรรมเป็นข้อบังคับภายในจิตใจ ดังนั้นผู้ประกอบการอาชีพจึงจำเป็นต้องเข้ารับการเรียนรู้ ฝึกอบรม รวมทั้งมีข้อกำหนดทางด้านจริยธรรมในอาชีพนั้น ๆ เพื่อควบคุมความประพฤติ และเพื่อมิให้ผู้ประกอบอาชีพมุ่งหาประโยชน์ใส่ตนเอง โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เช่น จริยธรรมของครู อาชีพครูเป็นวิชาชีพ ต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพกำกับเป็นที่ทราบกัน เพราะมีผลกระทบต่อสังคมและผู้รับบริการ เป็นต้น เกษตรกรและอาชีพเกษตรกรรมควรมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นมาตรฐานการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและผู้บริโภคจะได้สินค้าที่ปลอดภัย

อาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทย เพราะเป็นอาชีพที่ผลิตอาหารซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค นอกจากนี้อาชีพเกษตรกรรมเป็นโครงสร้างหลักทางเศรษฐกิจ แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.4-3.4 เมื่อเทียบกับปี 2564 โดยทุกสาขาการผลิต มีแนวโน้มขยายตัว เนื่องจากฝนที่ตกอย่างต่อเนื่อง ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติมากกว่าปีที่ผ่านมา ประกอบกับความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสมเพื่อลดต้นทุน มีการยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมในภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ การท่องเที่ยว และการขนส่ง มีความคล่องตัวมากขึ้นภายหลังการผ่อนคลายมาตรการโควิด-19 ทำให้ความต้องการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น (กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565: ออนไลน์) การเกษตรของไทยควรได้รับการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการผลิตของผลิตภัณฑ์ เพื่อการบริโภคและการจำหน่ายไปต่างประเทศ และทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของไทยมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก

จังหวัดราชบุรี มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว การปลูกสับปะรด การปลูกอ้อย การปลูกมะพร้าว น้ำหอม การทำปศุสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท กุ้งก้ามกราม กุ้งขาว เป็นต้น เนื่องจากจังหวัดราชบุรีมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการใช้ที่ดินในการทำเกษตรเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น เกษตรกรส่วนมากใช้สารเคมีในการทำเกษตร ทำให้มีสารเคมีตกค้างในดินและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค ใช้ในการทำเกษตรไม่เพียงพอ และเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรที่ถูกต้อง จังหวัดราชบุรีจึงได้วางแนวทางในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนจังหวัดสู่เมืองเกษตรสีเขียวต้นแบบ มีการพัฒนาจังหวัดราชบุรีให้เป็นสังคมแห่งความสุข ให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เตรียมพัฒนาสังคมสู่เมืองสังคมคุณธรรมและสันติสุข (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2560: ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมของคนดีและเก่งตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา ในส่วนของดอกและผล แสดงถึงพฤติกรรม การทำความดีละเว้นความชั่วและพฤติกรรมการทำงาน อย่างขยันขันแข็ง ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดีที่มีคุณธรรมจริยธรรม (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2548) โดยมีการส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควบคุมการใช้สารเคมีทางการเกษตร ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพทดแทนสารเคมี เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2560: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การขับเคลื่อนจังหวัดราชบุรีสู่เมืองเกษตรสีเขียวต้นแบบได้ประสบความสำเร็จนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพของเกษตรกร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อควบคุมและส่งเสริมให้เกษตรกรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น และทำการเกษตร

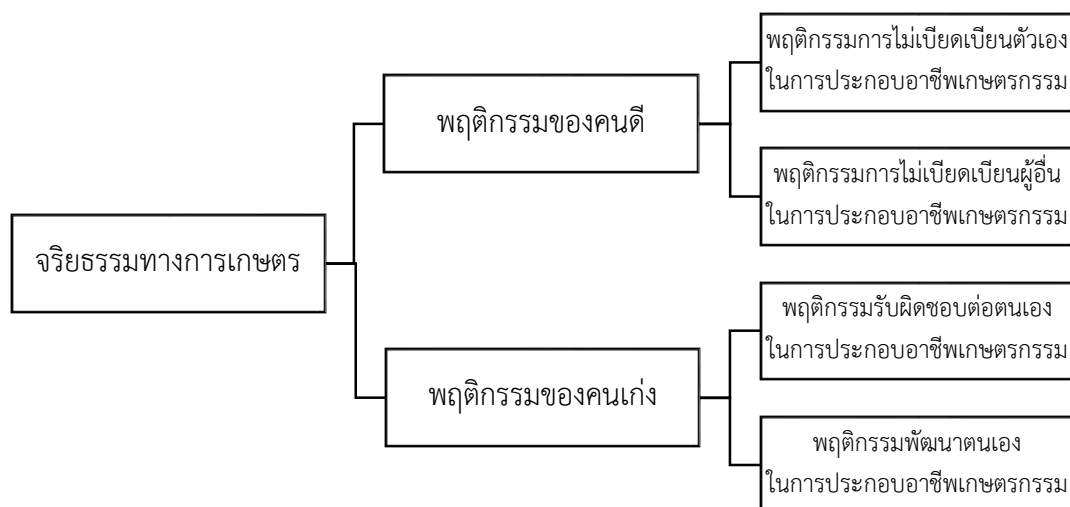
ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดจริยธรรมทางการเกษตรไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่าจริยธรรมทางการเกษตรควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างเพื่อที่จะได้นำองค์ประกอบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของเกษตรกร อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของพฤติกรรมกรรมการประกอบอาชีพเกษตรกรมีความสอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม อันเป็นลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและคนเก่ง (ดวงเดือน พันธุนาวิณ, 2548) ในส่วนของดอกและผล แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่ดีละเว้นความชั่วและพฤติกรรมการทำงาน อย่างขยันขันแข็ง ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดีที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งในส่วนนี้เป็นการแสดงพฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง 2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น และพฤติกรรมของคนเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมรับผิดชอบต่อตัวเอง และ 2) พฤติกรรมพัฒนาตนเอง ดังนั้นพฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อย 4 พฤติกรรม แสดงดังภาพที่ 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์

1. จริยธรรมทางการเกษตร หมายถึง พฤติกรรมที่เกษตรกรพึงปฏิบัติโดยยึดหลักศีลธรรม ความถูกต้อง ดีงาม ในการประกอบอาชีพเกษตรกร
2. พฤติกรรมของคนดี หมายถึง พฤติกรรมที่เกษตรกรทำความดีละเว้นความชั่ว
3. พฤติกรรมของคนเก่ง หมายถึง พฤติกรรมที่เกษตรกรทำงานอย่างขยันขันแข็ง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่างมีประสิทธิภาพ
4. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง หมายถึง พฤติกรรมที่เกษตรกรทำความดีละเว้นความชั่วและการทำงาน อย่างขยันขันแข็ง เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตัวเองในการประกอบอาชีพเกษตรกร หมายถึง การทำการเกษตรที่ไม่ ทำร้ายและไม่ทำให้ตัวเองเดือดร้อน
6. พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นในการประกอบอาชีพเกษตรกร หมายถึง การทำการเกษตรที่ไม่ทำร้าย และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
7. พฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเองในการประกอบอาชีพเกษตรกร หมายถึง การกระทำตามบทบาท หน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างเหมาะสมต่อตัวเองด้วยความเต็มใจ
8. พฤติกรรมพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพเกษตรกร หมายถึง การกระทำที่เสริมสร้างศักยภาพ ในการทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งกำหนดในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. เกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรอย่างน้อย 5 ปี และเป็นคนที่มิจริยธรรม คำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 คน
2. นักวิชาการ นักส่งเสริมการเกษตร หรือนักวิชาการที่ทำงานส่งเสริมการทำการเกษตรที่คำนึงถึงสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน
3. กลุ่มผู้บริโภคสินค้าทางการเกษตรที่ใส่ใจต่อสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ ซึ่งข้อคำถามเหล่านี้ได้มาจากผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการประกอบอาชีพ เพื่อนำมาสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ตามขอบเขต ของเนื้อหา และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยข้อคำถามมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจุบันเกษตรกรมีคุณธรรม-จริยธรรมในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด
 2. คุณธรรม-จริยธรรมในการประกอบอาชีพของเกษตรกร มีความเด่นชัดในเรื่องใดบ้าง
เพราะเหตุใด
 3. คุณธรรม-จริยธรรมในการประกอบอาชีพของเกษตรกร มีเรื่องใดบ้างที่เป็นปัญหา
 4. จริยธรรมในการประกอบอาชีพของเกษตรกร ควรเป็นเรื่องใดบ้าง
 5. ท่านคิดว่าการไม่เบียดเบียนตัวเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร
ควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง
 6. ท่านคิดว่าการไม่เบียดเบียนผู้อื่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร
ควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง
 7. ท่านคิดว่าความรับผิดชอบต่อนองในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร
ควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง
 8. ท่านคิดว่าการพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร ควรมี
ลักษณะอย่างไรบ้าง
- ข้อคำถามเหล่านี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตร
ของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี

1.2 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เพื่อขออนุญาตไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง พร้อมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม เช่น สมุด ปากกา ดินสอ เทปบันทึกเสียง โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2562-9 กันยายน พ.ศ. 2562

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มากำหนดรหัสของข้อมูล (coding) ข้อความหรือประโยคต่าง ๆ ที่สำคัญและครอบคลุมในแต่ละคำถาม

1.3.2 ผู้วิจัยนำข้อความหรือประโยคต่าง ๆ ที่ได้มาจากการ coding มาสรุปเป็นตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตร 20 ตัวแปร ดังต่อไปนี้ 1) เกษตรกรต้องคำนึงถึงผู้บริโภค 2) เกษตรกรต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม 3) เกษตรกรต้องมีความซื่อสัตย์ในตัวเองและผู้บริโภค 4) เกษตรกรมีความตรงต่อเวลาในเรื่องการดูแลรักษาผลผลิต 5) เกษตรกรมีกระบวนการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมี 6) เกษตรกรมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค 7) เกษตรกรมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม 8) เกษตรกรมีน้ำใจ 9) เกษตรกรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ไม่เห็นแก่ตัว 10) ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพและปลอดภัย 11) เกษตรกรมีความขยันและอดทน 12) เกษตรกรดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง 13) เกษตรกรไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 14) เกษตรกรทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด 15) เกษตรกรมีการวางแผนการผลิต 16) เกษตรกรมีการจัดสรรที่ดินที่ดี 17) เกษตรกรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม 18) เกษตรกรรู้จักการพึ่งพาตัวเอง 19) เกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า 20) เกษตรกรเรียนรู้เทคโนโลยีต่าง ๆ ทางการเกษตร เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพขึ้น

ตัวแปรเหล่านี้ผู้วิจัยนำไปสร้างแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลและนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เกษตรกรในจังหวัดราชบุรีจำนวน 70,693 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี, 2562: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรในจังหวัดราชบุรี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 398 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มอำเภอในจังหวัดราชบุรีด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยวิธีการจับฉลากรายชื่ออำเภอในจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีจำนวน 10 อำเภอ ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 2 อำเภอ ได้อำเภอปากท่อและอำเภอโพธาราม

ขั้นที่ 2 สุ่มตำบลในอำเภอปากท่อและอำเภอโพธารามด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยวิธีการจับฉลากรายชื่อตำบลในอำเภอปากท่อ ซึ่งมี 12 ตำบล ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 1 ตำบล ได้ตำบลบ่อกระดาน และจับฉลากรายชื่อตำบลในอำเภอโพธาราม ซึ่งมี 19 ตำบล ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 1 ตำบล ได้ตำบลเขาชะงุ้ม

ขั้นที่ 3 สุ่มหมู่บ้านในอำเภอปากท่อและอำเภอโพธารามด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยวิธีการจับฉลากรายชื่อหมู่บ้านในตำบลบ่อกระดาน ซึ่งมี 4 หมู่บ้าน ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว และจับฉลากรายชื่อหมู่บ้านในตำบลเขาชะงุ้ม ซึ่งมี 12 หมู่บ้าน ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 1 หมู่บ้าน ได้หมู่ที่ 7 บ้านเขาส้ม

ขั้นที่ 4 เลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่อยู่ในหมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว และหมู่ที่ 7 บ้านเขาส้ม จำนวนหมู่บ้านละ 199 ครัวเรือน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกร แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทสินค้าเกษตรที่ผลิต

ตอนที่ 2 องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การทำเกษตรไม่เบียดเบียนตัวเอง 2) การทำเกษตรไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3) พฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และ 4) พฤติกรรมพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ละด้านมีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ รวมทั้งหมดมีจำนวน 60 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าคะแนนตั้งแต่ 1-5 โดยแต่ละระดับคะแนนมีความหมายดังนี้ 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง 3 หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง 4 หมายถึง มีการปฏิบัติเกือบทุกครั้ง และ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติทุกครั้ง

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง ครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อความถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2.3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบวัดการวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี ผ่านการตรวจและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยทดลองใช้กับเกษตรกรในอำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ถือว่ามีความเชื่อมั่นที่สูง สามารถใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้

2.4 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับกำนัน หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว ต.บ่อกระดาน อ.ปากท่อ และกำนัน หมู่ที่ 7 บ้านเขาส้ม ต.เขาชะงุ้ม เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เพื่อไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองกับเกษตรกรในหมู่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2563-18 เมษายน พ.ศ. 2563

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

2.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

2.5.2 วิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร ด้วยค่าสถิติบรรยาย ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) โดยการสกัดองค์ประกอบหลัก (principal component method) และหมุนแกนแบบตั้งฉาก (orthogonal rotation) ด้วยวิธี Varimax rotation เพื่อได้กลุ่มตัวแปรแยกออกตามองค์ประกอบหลัก โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบที่ได้คือ มีค่าไอเกน (eigenvalue) ≥ 1.00 และตัวแปรมีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ .40 ขึ้นไป และองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ต้องมีตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ถ้าองค์ประกอบใดประกอบด้วยข้อความหรือตัวแปรไม่ถึง 3 ข้อ จะตัดองค์ประกอบนั้นออกถือว่าเป็นองค์ประกอบไม่ชัดเจน โดยมีค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.91 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค factor analysis และเมื่อทดสอบนัยสำคัญด้วย Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 12793.84 พบว่า มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่เหมาะสมที่จะใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้ ดังตารางที่ 1

ผลการวิจัย

1. พบว่า ตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกร มีทั้งหมด 20 ตัวแปร จำแนกตามพฤติกรรม 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการไม่เบียดเบียนตัวเอง มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.1.1 เกษตรกรไม่ทำให้ตัวเองเดือดร้อน หรือตกอยู่ในความลำบาก
 - 1.1.2 เกษตรกรมีความขยันและอดทน
 - 1.1.3 เกษตรกรดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
- 1.2 ด้านการไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.2.1 เกษตรกรไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
 - 1.2.2 เกษตรกรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันไม่เห็นแก่ตัว
 - 1.2.3 เกษตรกรทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด
 - 1.2.4 เกษตรกรมีน้ำใจ
 - 1.2.5 ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพและปลอดภัย
 - 1.2.6 เกษตรกรรู้จักการพึ่งพาตัวเอง
- 1.3 ด้านรับผิดชอบต่อตัวเอง มีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.3.1 เกษตรกรมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
 - 1.3.2 เกษตรกรมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
 - 1.3.3 เกษตรกรต้องคำนึงถึงผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
 - 1.3.4 เกษตรกรมีกระบวนการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมี
 - 1.3.5 เกษตรกรต้องมีความซื่อสัตย์ในตัวเองและผู้บริโภค
 - 1.3.6 เกษตรกรมีความตรงต่อเวลาในเรื่องการดูแลรักษาผลผลิต
- 1.4 ด้านพัฒนาตัวเอง มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.4.1 เกษตรกรมีการวางแผนการผลิต
 - 1.4.2 เกษตรกรมีการจัดสรรที่ดินที่ดี
 - 1.4.3 เกษตรกรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
 - 1.4.4 เกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า
 - 1.4.5 เกษตรกรเรียนรู้เทคโนโลยีต่าง ๆ ทางเกษตร เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพขึ้น

2. องค์ประกอบของจริยธรรมการเกษตร

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี โดยการสกัดองค์ประกอบหลัก และหมุนแกนแบบตั้งฉาก เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระจากกันด้วยวิธี Varimax rotation โดยเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา คือ ต้องมีค่าไอเกน ≥ 1.00 และตัวแปรแต่ละตัวต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้นำร่ององค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร

ข้อ	องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร										
	การมีความรับผิดชอบ	การทำ การเกษตรให้มี ประสิทธิภาพ	การมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน	การมีความ พอเพียง	การแสวงหา ความรู้	การเสียสละ เพื่อประโยชน์ ส่วนร่วม					
ข้อ 39	.68	}									
ข้อ 40	.68										
ข้อ 43	.67										
ข้อ 41	.66										
ข้อ 33	.65										
ข้อ 31	.65						พฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเอง				
ข้อ 42	.64						ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม				
ข้อ 45	.55										
ข้อ 44	.54										
ข้อ 32	.52										
ข้อ 38	.51	}									
ข้อ 24	.48						พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม				
ข้อ 37	.46						}				
ข้อ 34	.43										
ข้อ 35	.42	ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม									
ข้อ 57		.80	}								
ข้อ 58		.74									
ข้อ 59		.74									
ข้อ 54		.72									
ข้อ 60		.72					พฤติกรรมพัฒนาตนเอง				
ข้อ 55		.69					ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม				
ข้อ 51		.65									
ข้อ 56		.58									
ข้อ 52		.54									
ข้อ 53		.50									

ตารางที่ 1 นำหนักองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร					
	การมีความรับผิดชอบ	การทำ การเกษตรให้มี ประสิทธิภาพ	การมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน	การมีความ พอเพียง	การแสวงหา ความรู้	การเสียสละ เพื่อประโยชน์ ส่วนรวม
ข้อ 28			.67			} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 29			.60			
ข้อ 10			.51			} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนตัวเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 16			.50			
ข้อ 17			.49			} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 18			.42			
ข้อ 15			.41			} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนตัวเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 13				.65		
ข้อ 12				.62		} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนตัวเอง ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 9				.58		
ข้อ 14				.50		} พหุติกรรมพัฒนาตนเอง ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 11				.42		
ข้อ 47					.63	} พหุติกรรมพัฒนาตนเอง ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 48					.61	
ข้อ 49					.56	} พหุติกรรมพัฒนาตนเอง ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 46					.50	
ข้อ 50					.41	} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 25					.70	
ข้อ 23					.64	} พหุติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ข้อ 26					.52	
ข้อ 22					.41	

หมายเหตุ Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.91
Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 12793.84

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 46 ตัวแปร ทั้งนี้เพราะ องค์ประกอบที่ 1 ชื่อว่า การมีความรับผิดชอบ มีความแปรปรวนของ องค์ประกอบ (eigenvalue) เท่ากับ 17.10 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 28.50 ประกอบด้วย

จำนวน 15 ตัวแปร น้ำหนักตัวประกอบมีค่าตั้งแต่ .42 ถึง .68 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การระมัดระวังทำการเกษตรอย่างปลอดภัยในทุกขั้นตอนการผลิต (.68) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุธิดา พานิชกิจโกศลกุล (2556) พบว่า บุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ดีมาก ได้แก่ 1) บุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบในทุกกลุ่มทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่ใช่ข้าราชการ 2) บุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ที่มีการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานสูง พบในทุกกลุ่มทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่ใช่ข้าราชการ กลุ่มข้าราชการ จะเห็นได้ว่าการมีความรับผิดชอบเป็นเรื่องที่สำคัญในการทำงานของทุก ๆ อาชีพ

องค์ประกอบที่ 2 ชื่อว่า การทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ มีความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalue) เท่ากับ 4.63 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.72 ประกอบด้วยจำนวน 10 ตัวแปร น้ำหนักตัวประกอบมีค่าตั้งแต่ .50 ถึง .80 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ ความสามารถ คิดพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ และเพิ่มมูลค่าของสินค้าด้วยวิธีการใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ (.80) ซึ่งสอดคล้องกับ จริยธรรมของตำรวจ ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. 2551 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2553: ออนไลน์) ข้อที่ 3 ได้กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ประชาชน ชุมชน และประเทศชาติเป็นสำคัญ ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติด้วยความรวดเร็ว กระตือรือร้น รอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นธรรม

องค์ประกอบที่ 3 ชื่อว่า การมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน มีความแปรปรวนของ องค์ประกอบ (eigenvalue) เท่ากับ 2.23 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.72 ประกอบด้วยจำนวน 7 ตัวแปร น้ำหนักตัวประกอบมีค่าตั้งแต่ .41 ถึง .67 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การทำการเกษตรโดยไม่ทำผู้อื่นให้เกิดความเดือดร้อน ราคายุติธรรม สร้างมลภาวะจากของเสียทางการเกษตร (.67) ซึ่งสอดคล้องกับจริยธรรมของผู้บริหาร (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2551) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมุ่งมั่นทำงาน มีความซื่อสัตย์ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรมและให้ความเสมอภาค ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ตรงเวลา และไม่ยกยอกล้อโก่ง

องค์ประกอบที่ 4 ชื่อว่า การมีความพอเพียง มีความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalue) เท่ากับ 2.04 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.40 ประกอบด้วย จำนวน 5 ตัวแปร น้ำหนักตัวประกอบ มีค่าตั้งแต่ .42 ถึง .65 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถ ทำการเกษตรประสบความสำเร็จ (.65) ซึ่งสอดคล้องกับประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. 2551 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2553: ออนไลน์) ข้อที่ 6 ได้กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจไม่ใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งอำนาจหรือหน้าที่ของตน แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ดำรงชีวิต

ส่วนตัวไม่ให้เกิดมลทินหมองต่อตำแหน่งหน้าที่ ไม่ทำผิดกฎหมายแม้เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่หมกมุ่นในอบายมุขทั้งหลาย ไม่ฟุ้งเฟ้อหรูหรา และใช้จ่ายประหยัดตามฐานะของตน

องค์ประกอบที่ 5 ชื่อว่า การแสวงหาความรู้ มีความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalue) เท่ากับ 1.81 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.02 ประกอบด้วยจำนวน 5 ตัวแปร น้ำหนักตัวประกอบมีค่าตั้งแต่ .41 ถึง .63 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ในการทำการเกษตร เพื่อนำมาปรับปรุงการทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (.63) ซึ่งสอดคล้องกับจริยธรรมหลักที่สำคัญในสังคมไทยของผู้ประกอบอาชีพครู (รัตนวดี โชติกพนิช, 2554) ในข้อที่ 1 การใฝ่ใจสัจธรรม ถือว่าเป็นจริยธรรมพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เป็นจริยธรรมที่เน้นการใฝ่หาความจริง โดยยึดมั่นกับกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและศรัทธาต่อการเข้าใจถึงความเป็นจริงของเรื่องราวต่าง ๆ สมควรส่งเสริมให้ใช้เป็นตัวร่วมกับจริยธรรมอื่น ๆ ทุกตัว กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลนี้อาจเทียบได้กับแนววิทยาศาสตร์ คือ 1) เป็นวิธีแสวงหาข้อมูล 2) การกำหนดปัญหา 3) การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) การยึดมั่นในกระบวนการวิทยาศาสตร์

องค์ประกอบที่ 6 ชื่อว่า การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความแปรปรวนขององค์ประกอบ (eigenvalue) เท่ากับ 1.45 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 2.42 ประกอบด้วยจำนวน 4 ตัวแปร น้ำหนักตัวประกอบมีค่าตั้งแต่ .41 ถึง .70 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การยอมเสียสละเวลาหรือทรัพย์สินเงินทองบางส่วน เพื่อร่วมพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรของชุมชน (.70) ซึ่งสอดคล้องกับพัชรีย์ ศักดิ์ (2547) ได้กล่าวว่า ความเสียสละ หมายถึง การแสดงออกทางร่างกายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมมากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การเสียสละทรัพย์สิน สิ่งของ การเสียสละกำลังกาย การเสียสละสติปัญญา การเสียสละเวลาและการเสียสละความสุขสบาย และสอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 (2564) ข้อที่ 4 ได้กล่าวว่า คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละ มีจิตสาธารณะ สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตร เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น สามารถนำองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีความรับผิดชอบ 2) การทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ 3) การมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 4) การมีความพอเพียง 5) การแสวงหาความรู้ และ 6) การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมประกอบการประกอบอาชีพของเกษตรกร

1.2 จากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกร มี 6 องค์ประกอบ สามารถนำองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร ไปใช้เพื่ออบรมเกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การนำองค์ประกอบที่ได้ไปพัฒนาเป็นโมเดลองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร โดยตรวจสอบความตรงของโมเดลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกร

สรุป

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า ตัวแปรของจริยธรรมทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี มีจำนวน 20 ตัวแปร และองค์ประกอบของจริยธรรมทางการเกษตร มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 การทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 3 การมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน องค์ประกอบที่ 4 การมีความพอเพียง องค์ประกอบที่ 5 การแสวงหาความรู้ และองค์ประกอบที่ 6 การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). **ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร**

ในไตรมาส 2 ของปี 2565 (เดือนเมษายน-มิถุนายน). ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2565, จาก

<https://www.oae.go.th>

กิริติ บุญเจือ. (2542). **จริยศาสตร์สำหรับผู้เรียน.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2548). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล.** กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2551). **จริยธรรมธุรกิจ.** กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล กรุ๊ป.

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562. (2564).

ราชกิจจานุเบกษา (เล่มที่ 138). ตอนพิเศษ 109 ง หน้า 9 (20 พฤษภาคม)

พรรณพิลาศ กุลดิลก. (2560). การขับเคลื่อนสังคมผ่านสื่อใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25,** 59-60.

พัชรีย์ ศักดิ์. (2547). **การพัฒนาความเสียสละของนักเรียนที่มีแรงจูงใจต่างกันในการเข้าร่วมกิจกรรม**

ยุวกาชาด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี สังกัด

กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิศาลจริยากร สัจจขาว. (2562). จริยธรรม: ปัญหาพฤติกรรมและการจัดการในปัจจุบันของสังคมไทย. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 5, 131-145.
- รัตนวดี โชติกพนิช. (2554). **จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี. (2562). **สรุปข้อมูล สถิติการเกษตรสำคัญของจังหวัดราชบุรี**. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2562, จาก <http://www.ratchaburi.doae.go.th>
- สำนักงานจังหวัดราชบุรี. (2560). **แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561-2562**. ค้นเมื่อ 6 มกราคม 2562, จาก <http://www.harvardasia.co.th>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2553). **ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ 2)**. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2562, จาก <https://policebudget.go.th>
- สุธิตา พานิชกิจโกศลกุล. (2556). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย**. ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis** (3rd ed.). New York: Harper and Row.